

1. Obiekt

302 ZESPÓŁ

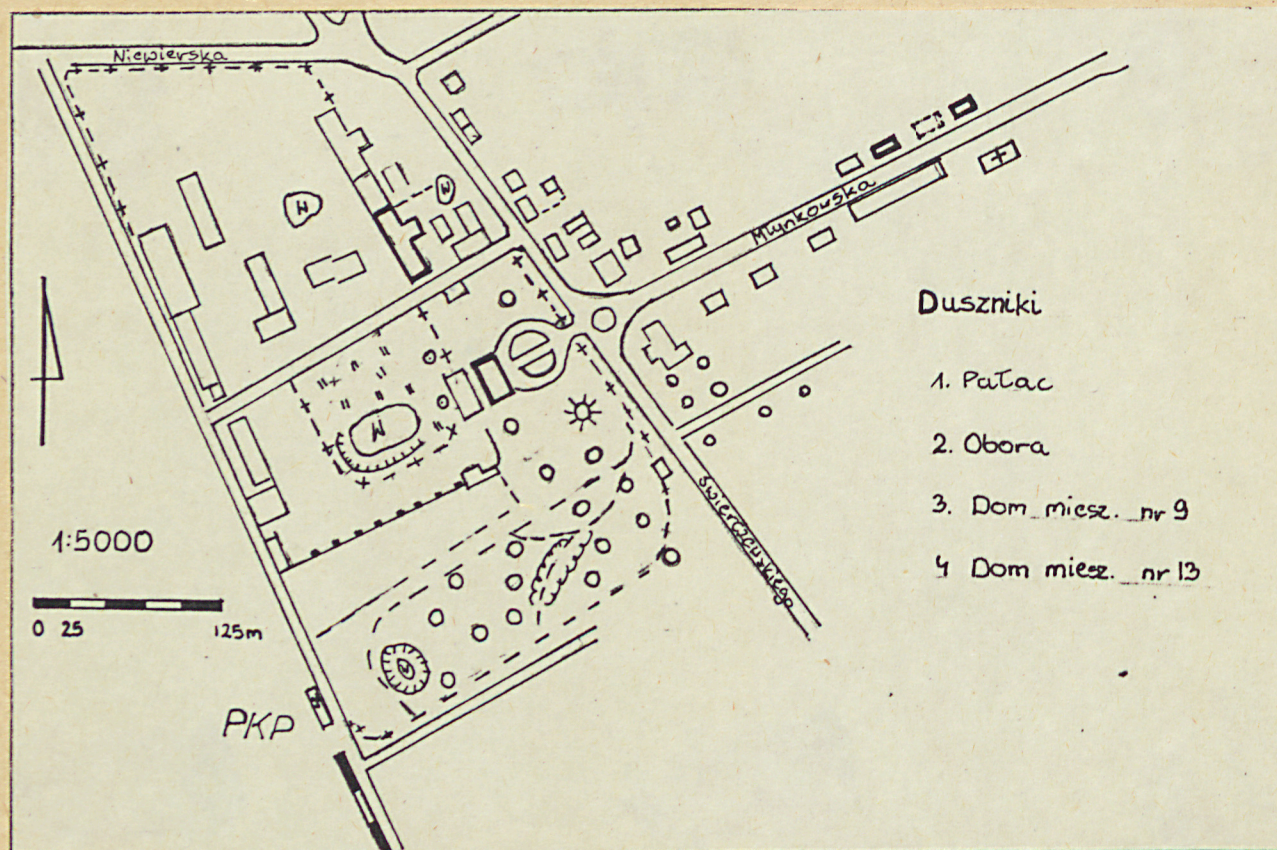
FOLWARCZNY DUSZNIKI

2. Czas powstania
3 ćw XIX w.
dwór, park
zabudowania
ok. 1900

3. Miejscowość

DUSZNIKI

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

DUSZNIKI

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina Duszniki

5. Poprzednie nazwy miejscowości

Duschnik

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo poznańskie

powiat Szamotuły

8. Właściciel i jego adres

PGR Duszniki

9. Użytkownik i jego adres

PGR Duszniki

10. Rejestr zabytków:

mon - 7824 z 15.07.1981

Nr ..... data .....

Zachowane materiały nt folwarku sięgają 1796 r., kiedy to właścicielem folwarku stało się państwo pruskie. Klasycystyczny dwór w Dusznikach został zbudowany prawdopodobnie w 2 ćwierci XIX w, z tego samego okresu park. Nie zachowały się jednak żadne obiekty folwarczne współczesne założeniu pałacowo-parkowemu. Informacje z końca XIX w. notują nazwisko Emila Schulze jako właściciela folwarku specjalizującego się w hodowli bydła rasy holenderskiej/majątek zajmował wówczas ok. 121 ha/. Z tego okresu pochodzą zachowane zabudowanie folwarczne tj. dom mieszkalny nr 9 i 13 oraz obora. Nie udało się odnaleźć śladów istnienia innych budynków z tego okresu. Przed I wojną światową teren folwarku i dobra dusznickie podzielono, właścicielami byli Martin Turkot i Martin Czajka. Folwark nie posiadał wtedy żadnej określonej specjalizacji nie odnaleziono obiektów z tego okresu. Po I wojnie światowej folwark przeszedł na własność Skarbu Państwa podlegając kolejnym parcelacjom. W tym czasie podjęto produkcję w gorzelnii oraz hodowlę bydła nizinnego i koni.

Zespół folwarczny Dusznik usytuowany jest w północno-zachodniej części wsi o tej samej nazwie, znajdującej się na SW od Poznania /odl. 30 km/, położonej 5 km na S od szosy E- , łączącej Poznań z Pniewami. Zespół leży w centrum handlowo-administracyjnym wsi, skąd promieniście rozchodzą się drogi do okolicznych wsi - folwarków gminy Podrzewie /n/, Niewierz/W/, Sędziny/S/, Młynkowo, Kunowo/E/, rozwidlenie dróg przed główną bramą wjazdową na dziedziniec parady części rezydencjonalnej. Zespół składa się z części rezydencjonalnej i parkowej, podwórza folwarcznego położonego ok. 100 m na N od pałacu /z zachowanym jednym obiektem nr 2 oborą/ oraz kolonii mieszkaniowej, oddalonej ok. 150 m na E od dworu. część rezydencjonalna wraz z aprkiem zajmuje ok. 6,8 ha, podwórze folwarczne ok. 5 ha. Całość od N zamknięta ulicą Niewierską /prowadzącą do miejscowości Niewierz/, od W drogą prowadzącą do stacji PKP Duszniki, oddalonej o 250 m od pałacu. Od S granicę stanowi droga przebiegająca wzdłuż ściany parku, wreszcie od E podwórze folwarczne i część rezydencjonalno-parkowa zamknięte są drogą prowadzącą do Sędzin. Kolonia mieszkaniowa położona jest naprzeciw kościoła, we wschodniej części wsi /ob. ul. Młynkowska/ przy drodze prowadzącej do Młynkowa, w odległości ok. 2500 m od dworu. Zachowały się dwa domy mieszkalne czworaki /nr 9, 113/, między nimi znajdował się prawdopodobnie budynek mieszkalny z glinobitki.

W całości kompozycyjnej widoczne elementy pierwotnego założenia osiowego z dominantą - rezydencją. Oś geometryczno-widkowa W-E od podjazdu przed pałacem dziedzińca parady, dalej ku drodze do stacji PKP. Podjazd przed pałacem z obu stron przesłonięty przezroczymi zielonymi /klony, akacje/, oddzielającymi podwórze folwarczne od N i park wraz z ogrodem warzywnym od S. Kompozycja całości zwarta swobodna, dominantę w zespole organizującą całość kompozycji stanowi rezydencja. Część rezydencjonalna: dwór klasycystyczny, dwukondygnacyjny, 11 osiowy z facjatą i tympanonem, kryty dachem naczółkowym. Znajduje się w odległości ok. 80 m od drogi głównej. Stąd wjazd na owalny dziedziniec parady z podłogą zieloną wznoszącą się, centralnie gazon w kształcie koła, przecięty ścieżką W-E biegnącą od głównej bramy wjazdowej ku dworowi. Kolisty podjazd przed rezydencją; zielen strukturalna /klony i jesiony/.

<p>14. Kubatura</p> <p>W karcie szczegółowej obiektu nr 3</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>Część rezydencjonalna z parkiem 6,8 ha</p> <p>Podwórze folwarczne ok. 5 ha</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Folwark ze specjalizacją w hodowli bydła</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>PGR bez specjalizacji</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Nie stwierdzono przeprowadzania prac budowlanych</p> <p>Wyburzenie obiektu przy Młynkowskiej 11.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Rezydencja zachowana w stanie dobrym. Niepokojąco wygląda budowla analogicznego "budynku rezydencjonalnego" za pałacem od W w odległości 25m, zakłócająca kompozycję całości. Podwórze folwarczne ze znacznymi zmianami /pozostał tylko 1 obiekt /nr 2/ z zadowalającymi stanem, oraz gorzelnia w znacznym stopniu przebudowana /nie podlega inwentaryzacji/. Zielen strukturalna zachowana jedynie w centralnej części parku oraz w części przypałacowej , w pozostałych w znacznym stopniu zniszczona /widoczne próby uzupełniania przez obsadzanie nowymi krzewami i sadzonkami drzew m.in. przy podwórzu folwarcznym.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p>	

22. Bibliografia

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i ziem
słowiańskich. Warszawa 1880.

Handbuch des Grundbesitzes im Deutschen Reiche.
Provinz Posen. Berlin 1896.

Handbuch des Grundbesitzes im Deutschen Reiche.
Provinz Posen .Berlin 1913.

Księga adresowa gospodarstw rolnych województwa
poznańskiego. Poznań 1926.

J. Hładyłowicz: Zmiany osadnictwa i rozwój krajobrazu w Wielkopolsce. Lwów 1932.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst ..... Lubomira Bobrowska 3,11.1989
.....
..... imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... Lubomira Bobrowska 3.11.1989
.....
..... imię, nazwisko, data, podpis

zjęcia fotogr. Lubomira Bobrowska 3.11.1989
imie, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szrenie
wie

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki 1-6

Założono kartę szczegółową dla budynku mieszkalnego nr 9 oraz wkładki dla budynku mieszkalnego nr 13 i obory.

1. Miejsce DUSZNIKI	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Zespół folwarczny Duszniki	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Ciąg dalszy historii zespołu
-------------------------------	---	---

Ciąg dalszy historii pkt.12:

Folwark pozostaje w administracji Towarzystwa Akcyjnego "Siew" z siedzibą w Poznaniu /ok.956 ha/. W 1939 roku jest to już resztówka, a dwór wraz z parkiem i podwórzem folwarczny zajmują ok.700 mórg. Po 1945 i parcelacji gruntów powstaje najpierw rolnicza spółdzielnia produkcyjna, później PGR Duszniki. Obecnie pałac jest siedzibą organizacji społecznych, partii politycznych w części południowej przedszkole. Park częściowo zamieniony na ogród warzywny.

Ciąg dalszy opisu pkt.13:

Od strony B - bramy wjazdowe zachowane elementy dawnego ogrodzenia - słupy ceglane, całość ogrodzona od ulicy B i podwórza H siatką drucianą, od strony S część obiektu i otaczającej go nieregularnej grupy zieleni zamknięta siatką drucianą - ogród jordanowski mieszczący się w pałacu przedszkola. Pojedyncze egzemplarze zieleni strukturalnej /klony, dęby, akacja, platan/. Za dworem w odległości 25 m od strony S - budowany nowy obiekt rezydencjonalny "pałac" o nieustalonym przeznaczeniu, zakłócający w znacznym stopniu kompozycję całości.

Wnętrze urbanistyczno-architektoniczne: o otwarciu obojętnym, za pałacem na przedłużeniu osi kompozycyjnej wnętrze architektoniczno-krajobrazowe o otwarciu szerokim. Centralnie położony ciek wodny o pow. 1000 m².

Podłoga urbanistyczna wodno-zielona, opadająca. Od strony B ta część zespołu nie zamknięta żadną formą ogrodzenia, od S ogrodzenie trwałe, częściowo zachowane ceglano, tynkowane.

Podwórze folwarczne: o kompozycji rozproszonej geometrycznej z dominantą budynkiem gorzelni/ z ok. 1920 roku ze zmianami zacieraającymi pierwotną formę obiektu/. Os. widkowa H-S na przedłużeniu linii dwór-obora otwarcie szerokie, wnętrze architektoniczne złożone. Na przedłużeniu osi H-S, między dworem a oborą kulis zielone /klony/ ; całość obramowana wzdłuż granic podwórza folwarcznego przez przesroczną zielono, złożoną z młodych drzew /klony, graby/.

Wzrosty: Lubimira Bobrowska, 3.11.1989

(Imię, nazwisko, data)

Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie

Miejsce przechowywania negatywów: _____

Podłoga opadająca połono-wodna /centralnie niewielki zbiornik wodny/. Ogrózenie z siatki drucianej, od E mur ceglany, tynkowany z bramą wjazdową. Park: rozpoczyna się szdłuż ogrodzonego płotem dziedzińca i parnasu. Dwie ścieżki za parnasem prowadzą w kierunku parku / w części S w odległości 50 m od bramy wjazdowej pomnik XXX lecia PRL/, obie drogi łączą się w aleję grabową prowadzącą ku centrum parku /kier. SW/. Na SW od dziedzińca paradowego kompozycja parkowa z drzewami pomnikowymi: dęby, platany, sosny wejmutki. W centrum "podium" - rodzaj mizli koncertowej. Wnętrze krajobrazowe, otwarcie szczelinowe, podłoga urbanistyczna zielona, od pn-zach. fragmenty zachowanego ogrodzenia ceglanoego, tynkowanego, od E ogrodzenie z siatki drucianej. Pasowo-równolegle przebiegające drogi wewnętrzne oddzielają podwórza folwarczne, od części rezydencjonalnej oraz park od części rezydencjonalnej. Kolonia mieszkaniowa podzielona o ok. 250 m, prowadzi ku niej aleja dębowa, na osi kompozycyjnej SE.

1. Miejscowość

DUSZNIKI

2. Obiekt

Zespół folwarczny
Duszniki

3. Zawartość wkładki

Zdjęcia

3

4

5

Wkładkę założył:

Miejsce przechowywania negatywów:

6

8

9

1. Miejscowość

DUSZNIKI

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
zespół folwarczny
Duszniki

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

10

11

12

13

Wkład założył: _____
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____

14

15

16

17

18

19

1. Miejscowość

DUSZNIKI

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

obora w zespole folwarcznym
Dusznik

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

opis obiektu

OPIS OBIEKTU 13:

We wschodniej części podwórza folwarcznego znajduje się obora, usytuowana w odległości ok. 80 m od pałacu i którego stoi szczytem i ok. 200 m od skrzyżowania dróg dojazdowych przed pałacem/w kierunku pn do E-8 Poznań-Pniewy, w kierunku pd do Buku/. Obiekt powstał około roku 1900, kiedy właścicielem folwarku był Emil Schulze. Obiekt nie zmienił swojego przeznaczenia, obecnie w posiadaniu i użytkowaniu PGR Duszniki. Posadowiony na podmurówce z kamieni polnych i cegły, łączonych na zaprawę cementowo-wapienną. Ściany zewnętrzne wykonane z cegły pełnej i cegły dziurawki, tynkowane. Ściany wewnętrzne wykonane z cegły pełnej, tynkowane. Dodatkowy podział wnętrza uzyskany przez przebiegające w całości obiektu 2 rzędy słupów żeliwnych, na których wspiera się konstrukcja stropu /podział trójnawowy/. Obiekt składa się z dwu analogicznych segmentów /I i III/ powiązanych łącznikiem /II/. Strop: w obu budynkach /I, III/ stropy żaroodporne, kolebkowe na podciągach żeliwnych, z cegieł wypełniających przestrzeń między kratownicami, bielony, wsparty na rzędach słupów żeliwnych. W łączniku /II/ strop Kleina. Więźba dachowa: konstrukcja płatwiowo-kleszczowa ze ścianką kolankową, dach dwuspadowy /na budynkach I, III/; konstrukcja płatwiowa /łącznik/, kryty dachówką karpiówką i dachówką zakładkową, szczyty zabezpieczone żaroodpornie. Podłogi: szlichta betonowo-cementowa. Drzwi: wrota dwuskrzydłowe na zawiasach pasowych, wykonane w konstrukcji deskowo-listwowo-zastrzałowej, obijane od wewnątrz izolacją z pap. Okna: trójpodziałowe, z wywietrznikami, w szczeblinach metalowych tzw. wywrotne. Podokienniki ceglane. Bryła: zwarta, jednokondygnacyjna z poddaszem użytkowym /magazyn/, dach dwuspadowy oraz pulpitowy nad przybudówkami, niepodpiwniczony. Kształt: prostokątny, wąskofrontowy, jednotraktowy. Elewacja południowa: symetrycznie rozmieszczone 3 otwory drzwiowe, poziom I kondygnacji zamknięty fryzem ceglany okienkowym. W szczycie centralnie umieszczony otwór zabezpieczony drzwiami deskowymi, powyżej owalny otwór wentylacyjny. Elewacja zachodnia: symetrycznie rozmieszczone 3 otwory drzwiowe. między nimi w układzie pasowym otwory okienne, w cz. I i III ściany zamknięte opasującym fryzem ceglany, nad nimi ścianka ceglana wysokim, widoczne rozmieszczone symetrycznie trzy drewniane pomosty pod otworami prowadzącymi na poddasze po 3 w każdej części, między nimi otwory wentylacyjne.

Wkładkę złożył: Lubomira Bobrowska, 8.11.1989

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie

Wzór ODZ 1978 r.

Całość zwieńczona fryzem podokapowym ząbkowym, wystawki w połaci dachu.

Od strony zach. przybudówki mieszczące zlewnie i porodówkę.

Instalacje: elektryczne, wodna. Wnętrze: budynek zamknięty, stanowiskowy o układzie blokowo-pawilonowym, z dwoma korytarzami paszowymi.

1

2

3

4

1. Miejscowość DUSZNIKI	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) DUSZNIKI	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) zdjęcia , spis ilustracji
----------------------------	--	---

5

Spis ilustracji do obory w zespole Dusznik:

6

7r.

Lubomira Bobrowska , 8.11.1989

Wkładkę założył: .....

(Imię, nazwisko, data)

Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie

Miejsce przechowywania negatywów: .....

© 2004 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 255: 101–108

- ## 7. Wnętrze - łącznik część II - konstrukcja stropu

1. Miejsce Duszniki	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) zespół folwarczny dom mieszkalny	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis obiektu, zdjęcia, spis zdjęć dla karty folwarku
------------------------	---	--

Budynek mieszkalny czterorodzinny położony jest przy ulicy Młynkowskiej 13, oddalony od drogi ok 10 m, w odległości 250 m od pałacu, zwrócony do niego szczytem, w kolonii mieszkaniowej. Obiekt jest własnością PGR Duszniki. Powstał w 1899 /datownik w ścianie wsch./, nie zmieniał swojej funkcji. Posadowiony na podmurówce z kamieni polnych łączonych zaprawą wapienno-cementową, ściany zewnętrzne wykonane z cegły pełnej, palonej, tynkowane. Ściany wewnętrzne: wykonane z cegły pełnej, palonej, tynkowane, malowane. Strop: z desek, wyprawa wapienna. Wiązba dachowa: wykonana w konstrukcji płatwiowo-kleszczowej ze ścianką stolcową. Dach kryty dachówką ceramiczną zakładkową, dwuspadowy. Podłogi: z desek na legarach oraz posadzki cementowe. Okna: szwedzki zespolone, dwu i trójpodziałowe, podokiennik ceglany. W szczycie zachowane dawne okna skrzynkowe, dwupoziomowe, dwuskrzydłowe, zamknięte łąkiem odcinkowym. Drzwi: ramowe, nabijane z nadświetlem. Schody: z zewnątrz schody betonowe proste, jednobiegowe, wewnątrz zabiegowe, policzkowe, wpuszczane. Bryła: zwarta, jednokondygnacyjna z użytkowym poddaszem, dach dwuspadowy. Kształt: prostokątny, szerokofrontowy, dwutraktowy. Elewacja zach: centralnie umieszczone dwa otwory okienne, na wysokości stropu I kondygnacji symetrycznie dwa otwory okienne, po obu stronach skrajnie dwa okna. Elewacja wsch: symetrycznie na wysokości I kondygnacji dwa otwory okienne. Szczyt ujęty w opaskę ceglana, ściana zamknięta fryzem ceglany okienkowym, stanowiącym podstawę opaski ceglanej obejmującej szczyt, w szczycie datownik. Instalacje: elektryczna, wodna. System kominowy sztagowy.

Wklepiła: Lubomira Bobrowska 8.11.1989

(imię, nazwisko, data)

Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie

Miejsce przechowywania negatywów:

1. Budynek od strony pd - ulica Młynkowska
2. Datownik umieszczony w ścianie wschodniej

Spis zdjęć dla karty folwarku:

1. Widok na pałac i podjazd od E
2. Widok na pałac od NW
3. Pałac od NW, widoczne drzewa pomnikowe oraz fragmenty wznoszonego za pałacem obiektu
4. Pałac od str. S - ob. przedszkole
5. Widok od W spod pałacu na aleję dojazdową w głębi kościół i kolonia mieszkaniowa
6. Podwórze folwarczne od S - obora nr 2
7. Podwórze folwarczne od W
8. Podwórze folwarczne od W - gorzelnia
9. Budynek gorzelni od N
10. Podwórze folwarczne od E
11. Brama wjazdowa na podwórze folwarczne od W
12. Widok spod pałacu na park i ciek wodny od strony W
13. Park części rezydencjonalnej , na S od pałacu
14. Pomnik we wschodniej części parku
15. Pomnik od W
16. Centrum parku aleja grabowa na osi WE
17. Widok od parku na S - stacja kolejowa PKP Duszniki
18. Rondo - rozjazd przed Częścią rezydencjonalną od E
19. Widok na kolonię mieszkaniową

ze względu na znaczny stopień przebudowy zacierający stan pierw.